

Beheersverordening Waddenzee en Noordzee Texel



Reactienota consultatief
Team Beleid, mei 2022

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	5
2.	Reacties	7
2.1	Reactie 1: Beheerautoriteit Waddenzee	7
2.2	Reactie 2: Coalitie Wadden Natuurlijk	7
2.3	Reactie 3: Gemeente Vlieland	8
2.4	Reactie 4: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	8
2.5	Reactie 5: Producentenorganisatie van de Nederlandse Mosselcultuur	13
3.	Ambtshalve aanpassingen	18
1	Ambtshalve aanpassingen	18

1. Inleiding

De gemeente Texel is voornemens om de Beheersverordening Waddenzee en Noordzee van de gemeente Texel te herzien.

De herziening van de beheersverordening voorziet in:

- een aanpassing van artikel 5 Waarde-Cultuurhistorie tot de dubbelbestemming 'Waarde - Archeologie' gebaseerd op de op 10 november 2021 door de gemeenteraad vastgestelde archeologische verwachtingskaart Waddenzee en Noordzee Texel 2021 en een bijbehorende regeling,
- verduidelijking van artikel 3.4 lid 1 over het parkeren van tijdelijke offshore-installaties,
- de inpassing van de vrijwaringszone-vaarweg uit het Barro, en
- inpassing van een deel van de Texelse Waddenzee waarvoor het analoge bestemmingsplan Waddengebied Texel (1987) nog geldt.

Voor een beheersverordening geldt geen wettelijke verplichting tot vooroverleg en terinzagelegging. De gemeentelijke Inspraakverordening heeft de beheersverordening uitgesloten van inspraak.

Op grond van artikel 3:2 Awb heeft het college gemeend de betrokken overheden en belanghebbenden te informeren en consulteren over het voorgenomen besluit. Dit ten behoeve van zorgvuldigheid en belangenafweging in de besluitvorming tot het vaststellen van de Herziening Beheersverordening Waddenzee en Noordzee van de gemeente Texel.

De gemeente Texel heeft de volgende partijen ter informatie de concept-beheersverordening Waddenzee en Noordzee toegezonden per WeTransfer of per digitaal formulier en uitgenodigd een reactie te sturen:

- De buur- en Waddeneilandgemeentes Den Helder, Hollands Kroon, Harlingen, Vlieland, Terschelling, Ameland, Schiermonnikoog en samenwerkingsverband Waddeneilanden.
- Provincies Noord-Holland en Zeeland
- Ministeries van LNV (mzi-beleid), EZ (natuurwetvergunning), Rijkswaterstaat (waterwetvergunning) en RVO (visserijvergunning)
- Mosselsector
- Beheerautoriteit Waddenzee
- Rijksdienst voor het cultureel erfgoed

De consultatieronde duurde 4 weken en sloot 11 februari 2022.

Er zijn 5 reacties ingediend.

Alle reacties zijn beoordeeld, waarbij is nagegaan óf en h e het plan bijgesteld moet worden.

Deze Reactienota consultatief is het eindresultaat. Met deze nota neemt de gemeenteraad een besluit over de vaststelling van de beheersverordening.

Algemene lijn

Voor reacties van belanghebbenden is getracht tegemoet te komen aan hetgeen is ingebracht daar waar het past in de algemene uitgangspunten en het vigerende beleid.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de reacties. De naar voren gebrachte punten zijn in deze notitie samengevat. Bij de Publieksbalie van de gemeente zijn de volledige reacties (brieven) in te zien, zodat waar nodig ook op de integrale tekst van de reacties kan worden teruggevallen. Per instantie of organisatie zijn de reacties afzonderlijk beantwoord. Per reactie is aangegeven of en op welke wijze de beheersverordening wordt aangepast.

Hoofdstuk 3 geeft aan welke ambtshalve wijzigingen bij de vaststelling van de beheersverordening worden meegenomen.

2. Reacties

2.1 Reactie 1: Beheerautoriteit Waddenzee

Reactie

De Beheerautoriteit Waddenzee (zaak 3097417) heeft intern overlegd en heeft geen opmerkingen als Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat en de provincie Noord-Holland als belanghebbende zijn benaderd.

- **Reactie gemeente**

Natuurmonumenten is niet benaderd maar heeft wel een reactie gestuurd.

Standpunt

De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen van de beheersverordening.

2.2 Reactie 2: Coalitie Wadden Natuurlijk

Natuurmonumenten (zaak 3097417) heeft mede namens Vogelbescherming Nederland, de Waddenvereniging en Stichting Wad een reactie gegeven. Als natuurorganisaties verenigd in de Coalitie Wadden Natuurlijk zijn zij betrokken bij het 'Mosselconvenant transitie mosselsector en natuurherstel Waddenzee'. Het mosselconvenant is gesloten om de traditionele bodemvisserij op mosselzaad te beëindigen en te vervangen door het voor de natuur minder schadelijke mosselzaadinvanginstallaties (mzi's).

Reactie

In de dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie 1 t/m 3' is het risico aanwezig dat plaatsing van mzi's op deze locatie 'geheel wordt gedwarsboomd'. Dat zou de transitie - en daarmee het natuurherstel in de Waddenzee - negatief kunnen beïnvloeden.

- **Reactie gemeente**

Waarde-Archeologie 1 betreft het rijksmonument Burgzand Noord. De plaatsing van mzi's is in dit gebied van rijkswege verboden. De gemeente is hier geen bevoegd gezag en heeft geen invloed op de regelgeving.

Waarde-Archeologie 2 betreft de gebieden met een zeer hoge archeologische verwachtingswaarde. De gemeente is hier bevoegd gezag. De trefkans op maritiem archeologisch erfgoed is in de gebieden met Waarde-Archeologie 2 zeer hoog. Op land zou bij deze verwachtingswaarde een opgravingsverplichting gelden. Daarvoor is in de Waddenzee niet gekozen. Opgravingen op zee zijn niet alleen buiten verhouding kostbaar, maar vernietigen bovendien het bodemleven over een groot oppervlak - zeker gezien de omvang van de mzi-percelen. Dit komt het natuurherstel in de Waddenzee niet ten goede. Voor de huidige mzi's op Texels grondgebied is een omgevingsvergunning verleend tot 1 maart 2027. Tot die tijd kunnen deze mzi's op de betreffende puntlocaties worden herplaatst. Daarna moet er opnieuw een omgevingsvergunning worden aangevraagd. In de nieuwe rijksbeleidsperiode zal bij het aanwijzen van MZI-percelen rekening gehouden moeten worden met de zeer hoge archeologische verwachtingswaarde van het Texelse Waddengebied. Ook binnen onze gemeentegrenzen kunnen alternatieve mzi-locaties op minder gevoelige locaties gevonden worden om te kunnen voldoen aan de gemaakte afspraken in het Mosselconvenant. Op de puntlocaties waar mzi-verankering heeft gestaan kan opnieuw mzi-verankering worden geplaatst, omdat ter plekke eventueel aanwezig maritiem erfgoed bij eerdere plaatsingen al vernietigd is.

Waarde-Archeologie 3 betreft gebieden met een hoge archeologische verwachtingswaarde. De gemeente is hier bevoegd gezag. De regels in deze gebieden zijn vergelijkbaar met de regels zoals ze zijn opgenomen in de vigerende beheersverordening, aangepast aan de Erfgoedwet.

Reactie

Verzocht wordt de regels te bezien en zodanig te formuleren dat enerzijds de archeologische waarden worden beschermd en anderzijds perspectief blijft voor de plaatsing van mzi's.

- **Reactie gemeente**

Van alle belangen in de Waddenzee is het bevoegd gezag voor de bescherming van archeologie en cultureel erfgoed bij de gemeenten neergelegd. In de vigerende beheersverordening ligt voor het gehele gebied een onderzoekplicht bij de veroorzaker. De gemeente Texel heeft gemeend dat dit onredelijk is en heeft onderzoek laten uitvoeren om te achterhalen waar de archeologische waarden te verwachten zijn en in welke mate. Daartoe is de archeologische verwachtingskaart ontwikkeld. Het grootste deel van het gebied heeft een gelijke regelgeving als in het vigerende beheersverordening, op een deel ligt een verbod op grondroerende activiteiten, en een deel is volledig vrijgegeven. Omdat het deel met een zeer hoge verwachtingswaarde gering is in verhouding tot het gehele Texelse grondgebied en relatief klein is, blijft er ons inziens genoeg perspectief over voor de plaatsing van mzi's op alternatieve locaties.

Standpunt

De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassingen van de beheersverordening.

2.3 Reactie 3: Gemeente Vlieland

Reactie

Gemeente Vlieland (zaak 3097417) heeft geen opmerkingen op het plan.

- **Reactie gemeente**

De reactie van de gemeente Vlieland wordt voor kennisgeving aangenomen.

Standpunt

De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de beheersverordening.

2.4 Reactie 4: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Het Ministerie van LNV (zaak 3097417) bepleit een goede en bevredigende afstemming met de gemeente Texel voor het gebruik van mosselzaadinvanginstallaties (mzi's) op de 5 mzi-locaties in Texels water.

Reactie A

In 2009 is door juristen geoordeeld dat de mzi's niet kunnen worden aangemerkt als inrichting maar als vistuig en vallen onder de bestemming visserij in de bestemmingsplannen. Gelet hierop is destijds geoordeeld dat een 'gemeente-vergunning' niet nodig was.

- **Reactie gemeente**

Sinds de juridische beoordeling in 2009 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo, 2010) ingevoerd en de Beheersverordening Waddenzee en Noordzee 2015 vastgesteld. Deze juridische beoordeling uit 2009 is daarmee achterhaald. Op grond van de huidige wet- en regelgeving is een omgevingsvergunning vereist voor het indrijven van objecten in de zeebodem.

Reactie B

De Beheersverordening Waddenzee is van kracht sinds 2015 en sindsdien is de mosselsector niet geconfronteerd met een omgevingsvergunningsplicht. Evenmin is tijdens de overleggen over de evaluatie van

het mzi-beleid 2018-2020 door de vertegenwoordigers van de gemeente Texel kenbaar gemaakt dat een omgevingsplicht aan de orde zou zijn in het kader van voornoemde beheersverordening. Pas in 2021 ontving LNV het bericht dat er een omgevingsvergunning in het kader van de Beheersverordening Waddenzee en Noordzee noodzakelijk zou zijn.

- **Reactie gemeente**

Het Ministerie van LNV had op de hoogte kunnen zijn van de inhoudelijke consequenties van de Beheersverordening Waddenzee en Noordzee 2015 ten aanzien van de mzi's en de verplichting tot een omgevingsvergunning. Het is niet aan de orde om tijdens een evaluatie van het mzi-beleid van de rijksoverheid de omgevingsvergunningplicht aan de orde te brengen, als de discussie gaat over de ontzandende dan wel verzandende werking van mzi's ten aanzien van scheepswrakken.

Reactie C

Het mzi-beleid is de pijler onder de uitvoering van het mosselconvenant.

- **Reactie gemeente**

De gemeente Texel is niet tegen de plaatsing van mzi's in de Texelse wateren en staat achter het beoogde natuurherstel in de Waddenzee. De gemeente heeft de wettelijke taak om het archeologisch erfgoed te beschermen, te land en te water. Daarom is in de vigerende beheersverordening de omgevingsvergunningplicht opgenomen voor activiteiten waarbij voorwerpen in de zeebodem worden gedreven. Aan de Producentenorganisatie van de Nederlandse mosselcultuur (hierna: PO Mossel) is een omgevingsvergunning verleend tot 1 maart 2027 voor het plaatsen van de verankering van mosselzaadinvanginstallaties op de aangevraagde puntlocaties.

Reactie D

In de concept-beheersverordening vallen de vijf aangewezen mzi-locaties in het zgn. "zeer kansrijke gebied" of "kansrijke gebied". Voor het "zeer kansrijke gebied" gaat in de nieuwe beheersverordening een algeheel verbod gelden voor bouwen en werken, waardoor de plaatsing en het gebruik van mzi's expliciet is uitgesloten. Voor het "kansrijke gebied" gaat eveneens een verbod gelden voor bouwen en werken, zoals de plaatsing en gebruik van mzi's. Met een omgevingsvergunning kan in een "kansrijk gebied" worden afgeweken van dit verbod, waarbij mzi's zouden kunnen worden geplaatst. In dat geval dient een archeologisch onderzoek aangeleverd te worden, dat aantoont dat geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn of de archeologische waarden niet onevenredig worden geschaad door bijvoorbeeld het treffen van technische maatregelen, waardoor archeologische resten in de bodem kunnen worden behouden. Met betrekking tot archeologische onderzoeken kan worden gemeld dat Periplus Archeomare BV de afgelopen jaren in opdracht van het Ministerie van LNV diverse archeologische onderzoeken heeft uitgevoerd. Mogelijk kunnen deze onderzoeken, eventueel in aanvulling met (nieuwe) gegevens van het RCE, worden gebruikt als onderbouwing bij het aanvragen van een omgevingsvergunning in de zgn. "kansrijke gebieden" en zelfs "zeer kansrijke gebieden".

- **Reactie gemeente**

De op 10 november 2021 vastgestelde archeologische verwachtingskaart waarop de waarderingsgebieden zijn ingedeeld, is gebaseerd op jarenlang onderzoek van de Rijkdienst voor het Cultureel Erfgoed, Rijkswaterstaat, Archeologie West-Friesland, Periplus en de Texelse duikers. De genoemde onderzoeken van Periplus zijn verwerkt in het totaal van onderzoeksgegevens die geleid hebben tot de huidige indeling. De gebieden met de aanduiding 'zeer kansrijk gebied' hebben een zodanige zeer hoge verwachtingswaarde ten aanzien van archeologische vondsten, dat wij vanuit onze wettelijke taak om het maritiem-archeologisch erfgoed te beschermen gemeend hebben hier een volledig verbod op bodemberoerende activiteiten te moeten leggen. Daarbij moet worden aangetekend dat voor de huidige locaties van mzi-verankering een omgevingsvergunning is verleend, in ieder geval tot 1 maart 2027, wanneer het nieuwe mzi-beleid in werking zal treden. Deze

puntlocaties zullen vanwege de vernietigende werking van het plaatsen van de verleende mzi-verankering in de toekomst vallen onder de categorie 'kansarm gebied'. De categorie 'kansrijk gebied' heeft een vergelijkbare regeling als het hele Waddengebied in de vigerende beheersverordening. De onderzoekplicht bij bodemberoerende activiteiten geldt al sinds 2015.



Texelse mzi-locaties: Burgzand West, Burgzand Oost, Vogelzand, Scheurrak, Gat van Stompe (v.l.n.r.).

Reactie E

De gemeente Texel heeft in 2021 een omgevingsvergunning verleend voor de periode 2021-2026 op grond van de situatie in de zomer 2021. In 2022 komt er echter 41 hectare aan mzi-kavels bij ter compensatie van de 4^e transitiestap per 1 juli 2022. Verder zal er in 2023 mzi-ruimte worden toebedeeld op de nieuwe mzi-locatie Scheurrak. Geconstateerd kan worden dat de in 2021 verleende omgevingsvergunning in 2022 achterhaald is, waarbij de geldende voorwaarden in de vergunning van 2021 zware beperkingen opleggen bij de verkaveling van mzi-ruimte vanaf 2022.

- ### Reactie gemeente

De gemeente Texel heeft voor de duur van de mzi-beleidsperiode een omgevingsvergunning verleend voor de mzi-verankering waarvoor vergunning is aangevraagd. Voor alle verankering die vervolgens op een andere plaats wordt geplaatst, moet opnieuw een omgevingsvergunning worden aangevraagd. Ook in 2022 is vergunning verleend voor de herziening van de plaatsing van de verankering. Ook deze vergunning loopt tot 2027.

Als er in 2023 nieuwe gebieden in gebruik worden genomen, zal daarvoor opnieuw een afweging gemaakt moeten worden. Dat de locatie Scheurrak is aangewezen als mzi-locatie vinden wij zorgwekkend gezien de zeer hoge kans op het aantreffen van wrakresten. Het onderzoek dat geleid heeft tot de archeologische verwachtingskaart is uitvoeriger geweest dan het onderzoek van Periplus. Voor de archeologische verwachtingskaart zijn historische dieptemodellen vergeleken met huidige lodingsgegevens van Rijkswaterstaat. Deze gegevens zijn gecombineerd tot een erosie- en zandsuppletie-model; hiermee wordt inzichtelijk op welke gebieden zand wordt afgezet en waar juist zeebodemerisatie plaatsvindt. Voor het model is gebruik gemaakt van de Historisch Geo-Morfologische Kaartenset van de Waddenzee die in 2014 is gepubliceerd. Met name de gebieden waar zand wegspoelt onder invloed van het getij, zijn de aandachtsgebieden voor de maritieme archeologie omdat hier nieuwe vondsten, wrakken of andere structuren bloot komen te liggen. Waar het

onderzoek van Periplus is gebaseerd op wat zichtbaar is, is de gemeentelijke verwachtingskaart, aan de hand van vele datasets uit verschillende bronnen, gebaseerd op te verwachten archeologische vondsten.

Gebruikte bronnen:

Gegevens:	Bron:
Archis 3	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
MACHU	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Nationaal Contactenregister	Rijkswaterstaat
Contact - en wrakgegevens uit diverse datasets	Periplus Archeomare
Historische kaarten (lodingsgegevens, vaarroutes)	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Geomorfologische kaart van de westelijke Waddenzee	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Meldingen van duikers en vissers	Duikclub Texel, Northseadivers
Onderzoek door duikers	Duikclub Texel, Northseadivers
Recente lodinggegevens	Rijkswaterstaat
Navigatiekaarten	Dienst der Hydrografie
Archiefonderzoek	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

De aanname in het Periplus-onderzoek dat de meldingsplicht uit de Erfgoedwet bescherming kan bieden aan niet-zichtbare wrakken is ons inziens een illusie voor zover het onderwaterarcheologie betreft, omdat de bedrijven die de mzi-palen in de bodem trillen geen weerstand van historische houten wrakken zullen tegenkomen en daarom ook geen melding zullen doen.

Reactie F

De in 2021 verleende omgevingsvergunning stelt onder meer dat de ‘ankerpalen’ er niet uitgehaald mogen worden en als dat toch gebeurt, dan mogen ze niet opnieuw worden teruggeplaatst. Het plaatsen en verwijderen van ankerpalenpalen is echter sinds 2009 gebruikelijk. RWS heeft in de Waterwetvergunning opgenomen dat de ankerpalen jaarrond mogen blijven staan onder de voorwaarde dat bij dreigende ijsgang de ankerpalen alsnog verwijderd moeten worden. Logistiek is het niet mogelijk om op het moment dat ijsgang dreigt de vele ankerpalen alsnog snel te verwijderen. Daarnaast is er de afspraak met garnalenvissers dat zij in de wintermaanden op de mzi-locaties mogen/kunnen vissen. Jaarrond laten staan van ankerpalen in de periode november - maart betekent voor de garnalenvissers verlies aan visgronden.

• Reactie gemeente

Deze zienswijze heeft geen betrekking op de concept-beheersverordening.

Evenwel moet worden weersproken dat de omgevingsvergunning voor het plaatsen van mzi's in 2021 verplicht tot het laten staan van de ankerpalen. De gemeente Texel heeft in alle communicatie over de mzi's altijd kenbaar gemaakt dat de gemeente de mzi's het liefst laten staan ter bescherming van de onderwaterarcheologie. In de omgevingsvergunning 2021 is opgenomen dat een dertiental palen die binnen een straal van 50 meter van een bekend wrak staan, moeten blijven staan of niet teruggeplaatst mogen worden. Door de palen te laten staan wordt de bodem niet verder beroerd. Bij herplaatsing is het risico op schade aan het wrak significant groot. PO Mossel heeft voor de omgevingsvergunning 2022 de bekende wrakken gevrijwaard van ankerpalen.

Het jaarrond mogen laten staan van de verankering op grond van de Waterwetvergunning is een wassen neus als bij dreigende ijsgang de verplichting geldt deze te verwijderen. Het Ministerie van LNV geeft zelf al aan dat het niet mogelijk is binnen zeer korte tijd deze grote hoeveelheid ankerpalen te verwijderen. Bovendien heeft het Ministerie van LNV in de eigen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming eveneens laten opnemen dat de ankerpalen in de winter moeten worden verwijderd. Afspraken die zijn gemaakt met de garnalenvissers vallen onder geen van beide wetgevingen.

Reactie G

De PO Mossel maakt voor alle mosselkwekers een verdeling van de mzi-kavels binnen de beschikbare mzi-locaties. De PO Mossel is graag bereid bij deze verdeling rekening te houden met de bekende wrakken. Kennis van deze ‘wraklocaties’ - bij voorkeur o.b.v. coördinaten (via gemeente Texel, RCE of Periplus) - is hierbij onontbeerlijk.

- **Reactie gemeente**

Deze reactie heeft geen betrekking op de concept-beheersverordening.

Naar aanleiding van de vergunningsvoorwaarden in 2021 zijn met PO Mossel de bekende wraklocaties binnen de mzi-percelen gedeeld onder voorwaarde van geheimhouding.

Reactie H

De door de gemeente Texel opgestelde “Archeologische Verwachtingenkaart Waddenzee Texel” is erg algemeen. De onderbouwing van deze kaart is niet terug te vinden en de kaart komt ook niet overeen met de modellen die de RCE heeft opgesteld (*Rapport gelaagde geschiedenis van de Westelijke Waddenzee 2014, of het proefschrift van Martijn Manders uit 2017*). Dit in tegenstelling tot de archeologische beleidskaart van de gemeente Texel uit 2012/2013 waarvoor destijds wel een onderbouwing is opgesteld.

- **Reactie gemeente**

De gemeenteraad van Texel heeft de [Archeologische verwachtingskaart Waddenzee Texel](#) op 10 november 2021 vastgesteld als beleidskaart en deze wordt nu verwerkt in de herziening van de beheersverordening. De onderbouwing van de totstandkoming van deze beleidskaart is in de beheersverordening daarom in verkorte versie weergegeven. In de gemeentelijke reactie op reactie E is duidelijk gemaakt waarom de kaart niet overeenkomt met de oudere modellen van de RCE.

Reactie I

De aangegeven verwachtingszones op de kaarten uit 2012/2013 zijn heel anders dan die van de huidige archeologische kaart uit 2021, waarvan de onderbouwing dus ontbreekt. De huidige kaart geeft alleen een globale verwachting, waarbij alle mzi-gebieden binnen de als kansrijk bestempelde delen liggen. Deze kaart is daardoor feitelijk onbruikbaar bij het intekenen van mzi-kavels, anders dat deze in het geheel niet kunnen worden ingetekend. Er zou wel een gedetailleerde wrakkenkaart (*incl. coördinaten*) zijn met locaties van mogelijke scheepswrakken, doch deze kaart zou niet openbaar zijn vanwege het gevaar van schatgravers en wrakrovers. Er zijn online wel pdf's met kaarten te vinden, maar die hebben onvoldoende detail om deze bij een verdeling te kunnen gebruiken. Het is voorts de vraag of alle relevante informatie daar op staat, waaronder ook informatie van eerder gevonden wrakken die inmiddels weer verdwenen zijn. De archeologische bescherming is een gegeven op grond waarvan voorwaarden kunnen worden gesteld aan mzi's. De voor de mosselkweek benodigde mosselzaadinvang zou hierdoor echter niet belemmerd of zelfs tegengegaan moeten worden. Zoals eerder opgemerkt is het gebruik van de aangewezen mzi-locaties in het kader van natuurbelang noodzakelijk voor het transitieproces naar een duurzamere mosselzaadvisserij.

- **Reactie gemeente**

Uit de verwachtingskaart waarop de mzi-gebieden zijn ingetekend (zie hiervoor), blijkt dat delen van de mzi-gebieden in zeer kansrijk gebied liggen, andere delen in kansrijk gebied en sommige delen in kansarm gebied.

Het is dus mogelijk om minder kwetsbare gebieden in te tekenen als mzi-kavels. De wrakkenkaart met coördinaten is onder embargo gedeeld met PO Mossel. De archeologische bescherming die uitgaat van deze beheersverordening stelt voorwaarden aan de locatie van de mzi's. Verschuiving van de mzi-kavels richting gebieden met kansarme verwachting is een manier om de mosselzaadinvang te garanderen zonder schade te berokkenen aan het maritiem archeologisch erfgoed. Het vaststellen van de mzi-kavels is geen bevoegdheid van de gemeente. Er is inmiddels met de betrokken partijen overleg geweest om tot een oplossing te komen, waarbij zowel invulling gegeven van worden aan het mosselconvenant, als tegemoet gekomen kan worden aan betere bescherming van het maritiem archeologisch erfgoed.

Reactie J

Het verzoek aan de gemeente Texel en/of de RCE is niet om eventuele 'coördinaatgegevens' openbaar te maken, maar deze bijvoorbeeld onder een “geheimhoudingsplicht” aan de PO Mossel (of hun adviseurs) beschikbaar te stellen, waardoor een effectieve en gunstige verdeling van mzi-kavels kan worden gemaakt.

- **Reactie gemeente**

Deze reactie heeft geen betrekking op de concept-beheersverordening.

Naar aanleiding van de vergunningsvoorwaarden in 2021 zijn met PO Mossel de bekende wraklocaties binnen de mzi-percelen gedeeld onder voorwaarde van geheimhouding.

Reactie K

Het Ministerie van LNV stelt vast dat met de thans voorliggende beheersverordening de mosselzaadinvang met mzi's in de Waddenzee, op een schaal die nodig is voor de politiek en bestuurlijk gewenste uitvoering van het 'mosselconvenant', feitelijk onmogelijk wordt gemaakt. Concluderend verzoeken wij u, gezien het grote belang van de transitie door de mosselsector van bodemvisserij naar duurzamere alternatieven (*de facto mzi's*) en het reeds uitgevoerde archeologische onderzoek in het kader van het vigerende mzi-beleid 2021-2026, de Beheersverordening dusdanig te herzien, waardoor het exploiteren van mzi's op de aangewezen mzi-locaties gelegen binnen de gemeente Texel mogelijk blijft. Waar nodig verzoeken wij u de mosselsector te assisteren met maatwerk, bijvoorbeeld door het - onder geheimhouding - beschikbaar stellen van bovengenoemde coördinaten.

- **Reactie gemeente**

De gemeente is wettelijk verantwoordelijk voor de bescherming van het (maritiem archeologisch) erfgoed. Met de vaststelling van de archeologische verwachtingskaart Waddenzee Texel heeft de gemeente Texel deze taak serieus op zich genomen. Deze wordt nu verwerkt in de herziening van de beheersverordening. De mzi-percelen zijn daarin niet meegewogen en hebben geen rol gespeeld in de gebiedsindeling. De gemeente moet vanuit haar wettelijke taak en vanuit de kennis die zij nu heeft van het gebied naar aanleiding van alle onderzoeken die gezamenlijk geleid hebben tot de archeologische verwachtingskaart, de regelgeving vaststellen zoals die in de voorliggende beheersverordening is opgenomen.

PO Mossel is vanaf de eerste vergunningaanvraag geassisteerd met maatwerk, waaronder het onder geheimhouding aanleveren van de bekende wraklocaties binnen de mzi-percelen.

De gemeente Texel verzoekt het Ministerie van LNV om eveneens ruimhartig om te gaan met de omgrenzing van de mzi-percelen, zodat de PO Mossel ook buiten de vastgestelde percelen mag plaatsen om wrakken en zeer hoge verwachtingsgebieden te ontzien.

Standpunt

De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de beheersverordening.

Wel wil de gemeente Texel met alle partijen om tafel gaan om binnen de afspraken van het mosselconvenant en mzi-beleid op zoek te gaan naar alternatieven die zowel het natuurherstel als een betere bescherming van het maritiem-archeologische erfgoed tot gevolg hebben. Waarbij het uitgangspunt zal moeten zijn dat niet alleen de gemeente Texel, maar ook de andere partijen bereid moeten zijn om buiten de gebaande paden te treden.

Het eerste gesprek heeft plaatsgevonden op 10 maart 2022. Vervolgafspraken worden ingepland.

2.5 Reactie 5: Producentenorganisatie van de Nederlandse Mosselcultuur

PO Mossel, de Producentenorganisatie van de Nederlandse mosselcultuur (zaak 3097417) verwijst naar het Mosselzaadinvanginstallaties (mzi's)-beleid 2021-2026 als belangrijke pijler onder het zogenaamde 'Mosselconvenant'. En geeft aan dat PO Mossel in 2021 is gewezen op het feit dat op grond van de vigerende beheersverordening een omgevingsvergunning van de gemeente Texel benodigd is, waaraan PO Mossel gevolg heeft gegeven.

Reactie

In de evaluatie van het mzi-beleid 2018-2020 heeft de gemeente aangegeven dat de palen ieder jaar op een iets andere plek staan, dat daarmee de kans op beschadiging van wrakken vergroot wordt. De gemeente geeft voorkeur aan het laten staan van de palen.

Rijkswaterstaat en het Ministerie van LNV hebben geen bezwaar tegen het laten staan van de ankerpalen 'mits de ankerpalen met ijsgang worden verwijderd'. Logistiek is het niet mogelijk om bij dreigende ijsgang alle palen op tijd weg te halen. PO Mossel wil in 2022 een proef voorbereiden voor het laten staan van de palen op een aantal locaties, mogelijk Burgzand en Volgelzand.

- **Reactie gemeente**

Rijkswaterstaat legt in de toelichting van de Waterwetvergunning de verantwoordelijkheid voor het verwijderen van de ankerpalen bij ijsgang bij PO Mossel, terwijl ze in de voorschriften (voorschrift 4) aangeeft dat, anders dan de lijnen en drijvers, de verankering jaarrond mag blijven staan.

Ambtelijk wordt mondeling aangegeven dat ook bij ijsgang niet de palen maar de lijnen en drijvers het probleem zijn en dat de palen best zouden kunnen blijven staan.

Ook LNV verbiedt in zijn vergunning voor de Natuurbeschermingswet het jaarrond houden van de ankerpalen. In de reactie van LNV op deze beheersverordening blijkt het verwijderen van de palen noodzakelijk is voor afspraken die gemaakt zijn met de garnalenvissers.

Zoals bekend is de gemeente Texel een groot voorstander van het laten staan van de verankering van de mzi's. De gemeente juicht de pilot voor het laten staan van ankerpalen dan ook ten zeerste toe. De gemeente gaat graag in gesprek over de precieze locaties voor een dergelijk experiment. De gemeentelijke voorkeur gaat dan uiteraard naar die vergunde gebieden met een aanduiding 'zeer hoge verwachting'. Omdat deze het kwetsbaarst zijn voor jaarlijkse iets afwijkende terugplaatsingen. Bovendien is op die locaties extra zandsuppletie wenselijk is (uit de onderzoeksresultaten van Periplus daarover zou blijken dat de mzi's voor extra zandsuppletie zorgdragen). PO Mossel komt met een voorstel.

Reactie

Ook bij het laten staan van de ankerpalen kan er sprake zijn van noodzakelijke vervanging van palen, opschaling van het mzi-areaal en verondieping van de bodem, waardoor de mzi-ruimte heringedeeld moet worden en de verankering verplaatst moet worden.

- **Reactie gemeente**

Reparaties moeten altijd kunnen plaatsvinden, herplaatsing kan met de gps-gestuurde apparaten vrij nauwkeurig plaatsvinden. Een plaatsingsplan voor de verankering voor de verschillende fases van de beleidsperiode zou uitkomst bieden aan wijzigingen door de geplande opschaling. Deze is immers voorzien. Als de opschaling het uitgangspunt is van een gefaseerd plaatsingsplan, hoeven de palen van de eerste fase niet te worden verplaatst maar hoeven de nieuwe palen alleen te worden bijgeplaatst. De stromingsmodellen kunnen voorzien waar verondieping verwacht kan worden. Ook daarmee kan in de plaatsing met alternatieven rekening gehouden worden. Met een dergelijk gefaseerd plaatsingsplan kan de omgevingsvergunning ongewijzigd gelden binnen de gehele beleidsperiode.

Reactie

De huidige herziening van de beheersverordening leidt ertoe dat wijzigingen in de mzi-ruimte of het innemen van nieuwe ruimte (zoals het Scheurrak) onmogelijk wordt. Op de archeologische verwachtingskaart zijn drie categorieën aangewezen waar het plaatsen van mzi's verboden is. Alleen in de categorie 'kansrijk gebied' kan hiervan worden afgeweken onder een aantal voorwaarden. Feitelijk komt dit neer op procedurele afspraken omdat niet duidelijk is hoe 'niet onevenredig worden geschaad' te kwantificeren is en er zijn geen handvatten waaraan 'technische maatregelen' aan zouden moeten voldoen.

- **Reactie gemeente**

In de vigerende beheersverordening geldt de dubbelbestemming 'Waarde Cultuurhistorie' voor de gehele Texelse Waddenzee. Voor deze dubbelbestemming gelden de voorwaarden en

onderzoeksverplichting zoals die nu alleen geldt voor de categorie ‘kansrijk gebied’. Door de archeologische verwachtingskaart te verwerken in deze herziening van de beheersverordening kan nu een deel van de Waddenzee worden gevrijwaard van onderzoeksverplichting en omgevingsvergunningsplicht. Van een deel is nu op voorhand al duidelijk dat bodemberoerende activiteiten vanuit de archeologische waarden niet mogelijk zijn, alleen ten behoeve van archeologische opgravingen. De regelgeving uit artikel 7 (Waarde - Archeologie 3) komt in hoofdlijnen en bewoording overeen met artikel 5 (Dubbelbestemming Waarde Cultuurhistorie) uit de vigerende beheersverordening, aangepast aan de Erfgoedwet. De overweging ‘niet onevenredig geschaad’ moet worden beoordeeld vanuit het onderzoeksadvies en is aan het college om daarover een besluit te nemen. Technische maatregelen zullen per soort activiteit, project en locatie worden vastgesteld en zijn niet op voorhand aan te geven.

Reactie

Het is zowel logistiek als financieel niet mogelijk om na een herverkaveling en voorafgaand aan het nieuwe mzi-seizoen op alle locaties waar palen worden geplaatst onderzoek te laten uitvoeren. Omdat de palen tot 10m diepte gaan, is sondering de enige onderzoeksmethode. Sondering zelf is een invasiever onderzoeksmethode dan het plaatsen van de palen zelf. Als een scheepswrak wordt aangetroffen door middel van sondering is het scheepswrak gelijk ook beschadigd.

- **Reactie gemeente**

De gemeente pleit voor een gefaseerd plaatsingsplan, zodat eenmalig onderzoek kan worden gedaan op basis van de voorgenomen ontwikkelingen. Voor dit gefaseerd plaatsingsplan kan voor de gehele beleidsperiode een omgevingsvergunning worden afgegeven en is tussentijds onderzoek alleen nodig voor afwijkingen van dit plaatsingsplan. Daarmee wordt voorkomen dat er ieder jaar opnieuw geschoven wordt, nieuwe gps-locaties worden benut en nieuwe gaten in de bodem worden gemaakt.

Reactie

In het kader van het mzi-beleid is in afgelopen jaren door Periplus onderzoek gedaan in opdracht van het Ministerie van LNV. Het verzoek is deze onderzoeken, al of niet in aanvulling van (nieuwe) gegevens van de RCE, te gebruiken om de verwachtingskaart aan te passen. PO Mossel is overtuigd dat deze informatie aangeeft dat binnen de ‘kansrijke gebieden’ mzi’s kunnen worden geplaatst.

- **Reactie gemeente**

Het plaatsen van mzi’s in de kansrijke gebieden is niet uitgesloten. Er geldt een ‘verboden, tenzij...’-regeling. In de gebieden met de dubbelbestemming Waarde-Archeologie 3 (kansrijke gebieden) geldt een omgevingsvergunningsplicht onder voorwaarden. Dat betekent dat er onder voorwaarden mzi’s geplaatst mogen worden. De voorwaarden of, waar en hoe de mzi’s geplaatst kunnen worden, zijn afhankelijk van het specifieke onderzoek dat is uitgevoerd ten dienste van de voorgenomen plaatsing.

Reactie

Het verbod op mzi’s lijkt in strijd met de vigerende beheersverordening. In bijlage 1 daarvan is de mzi opgenomen in de lijst van bestaand gebruik. Mosselvisserij is toegestaan als een ondergeschikt gebruik binnen de bestemming ‘Water’. Daar waar wet- en regelgeving ruimte biedt, is een planologisch gebruik toegestaan. De bouwregels waarborgen de bestaande bouwrechten. Via een afwijking van de bouwregels zijn nieuwe bouwwerken toegestaan, waarbij de opgenomen bouwmogelijkheden in overeenstemming zijn met de geldende wet- en regelgeving.

- **Reactie gemeente**

In de herziening beheersverordening verandert er niets aan de bestemming ‘Water’, evenmin aan Bijlage 1. Het bestaand gebruik is niet in het geding. Op basis van de dubbelbestemming ‘Waarde Cultuurhistorie’ is in de vigerende beheersverordening een omgevingsvergunning nodig voor het ‘indrijven van voorwerpen in de grond’. Dat geldt niet meer voor activiteiten in gebieden met de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 4 in de herziening beheersverordening. Dat geldt nog wel

steeds voor de gebieden met de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 3. Een verbod geldt alleen voor de gebieden met de dubbelbestemming Waarde - Archeologie 2. Op land zou deze zeer hoge verwachtingswaarde leiden tot een opgravingsverplichting bij activiteiten. Op zee is dat voor een initiatiefnemer ondoenlijk.

Reactie

PO Mossel heeft geen begrip voor de zeer rudimentaire benadering van de verwachtingskaart op basis van een erosie- en zandsuppletie-model. De lasten worden onevenredig bij de mosselsector neergelegd. Daar waar de gemeente in de herziening een objectgerichte bescherming van maritieme archeologie niet zinvol acht, schuift ze het verifiëren van wrakken af op de ondernemers. Dit verifiëren is in de praktijk vrijwel onmogelijk en brengt schade toe aan het archeologisch erfgoed.

- **Reactie gemeente**

Sinds de vaststelling van het Verdrag van Malta/Valetta in 1992 is het uitgangspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen dat er onderzoek moet worden gedaan naar de aanwezigheid van archeologische waarden voordat deze activiteiten kunnen worden uitgevoerd. De verplichting en dus ook de lasten daarvoor ligt bij de initiatiefnemer. Dat geldt voor de landbodem, maar ook voor de water/zeebodem. Het is aan de overheid, in dit geval de gemeente, om in haar bestemmingsplannen of beheersverordeningen vast te leggen welke archeologische verwachtingen gelden in een gebied en wat de voorwaarden zijn voor onderzoek. De uitwerking van deze verplichting heeft de gemeente met de herziening van de beheersverordening Waddenzee en Noordzee uitgevoerd.

Reactie

Er dient een meer gedegen afweging gemaakt te worden tussen enerzijds het archeologiebelang en anderzijds het natuurbelang (lees: mosselconvenant). Hiervoor moet enig inzicht zijn in de grootte van het risico op het raken van een wrak c.q. welk percentage van de potentieel aanwezige wrakken het risico loopt. De beheersverordening geeft daarin geen enkel inzicht. Uitgaande van de beroering van 10m² per paal en de plaatsing van 750 palen (2021) wordt in het Texels water in de hoge en zeer hoge verwachtingswaarde ten hoogste 0.08% geraakt. Dat is redelijkerwijs geen effect van enige betekenis.

- **Reactie gemeente**

De ervaring van de afgelopen jaren is dat de ankerpalen niet op dezelfde plaats worden teruggeplaatst, dat er regelmatig een nieuwe indeling van de percelen wordt gemaakt en dat er in de toekomst flink wordt uitgebreid in het mzi-areaal. Dit geeft een veel zwaardere belasting van de aangewezen mzi-percelen dan hier wordt voorgesteld. Voor de gebieden met zeer hoge verwachtingswaarde willen wij geen risico nemen op mogelijke aantasting van het maritiem erfgoed, hoe klein de kans. Voor de gebieden met hoge verwachtingswaarde bieden wij met de omgevingsvergunningsplicht de mogelijkheid middels onderzoek om beter zicht te krijgen op de daadwerkelijke trefkans. Dit is gelijk aan de regelgeving die nu voor het gehele Texelse Waddengebied geldt. Er zijn ook delen vrijgesteld van omgevingsvergunningplicht. Daar kunnen ankerpalen worden geplaatst zonder omgevingsvergunning. Dat geldt ook voor delen van de mzi-percelen.

Reactie

Naast het meewegen van het natuur-/ convenantsbelang zou ook een afweging gemaakt moeten worden tussen het (zeer kleine) risico op raken van een ondergronds wrak en de mogelijke meerwaarde die het remmen van de erosie door aanwezigheid van mzi's heeft op het blootspoelen en daardoor verloren gaan van wrakken die nu nog in de bodem zitten.

- **Reactie gemeente**

De gemeente onderschrijft de mogelijke meerwaarde van de mzi's op het remmen van de erosie, hoewel visuele inspectie ter plekke door lokale duikers ook heeft uitgewezen dat direct rond de mzi's juist ontzanding kan plaatsvinden.

De gemeente bepleit het laten staan van de vergunde ankerpalen op de meest kwetsbare locaties. Daarmee wordt de remmende werking van de mzi's op erosie vergroot en wordt voorkomen dat meer schade aan mogelijke ondergrondse wrakken kunnen worden aangericht.

Reactie

PO Mossel doet een beroep op de Gemeente Texel om de verwachtingskaart zoveel mogelijk te concretiseren en wel op basis van bekende wrakken op te stellen, zoals het in de herziening aangehaald voorbeeld van de gemeente Den Helder. Hiermee wordt het vooraf rekening houden met deze wrakken ook mogelijk en kan een aanpassing van de omgevingsvergunning of de aanvraag van een nieuwe vergunning makkelijker verlopen.

- **Reactie gemeente**

PO Mossel heeft onder embargo de bekende wrakkenkaart ontvangen om de aanvraag omgevingsvergunning te vereenvoudigen. De gemeente Den Helder heeft een bestemmingsplan waarin een verbod geldt op een gebied rondom een cluster van bekende wrakken, zowel schepen als vliegtuigen. Het overige zeegebied is onderzoeks- en vergunningsplichtig, net als de Texelse zeegebieden met een hoge verwachting op archeologische vondsten. Den Helder heeft ook een gebied de dubbelbestemming 'mosselzaadinvalinstallaties' gegeven.

De gemeente Texel kan niet op basis van alleen de bekende wrakken een beheersverordening inrichten. Enerzijds omdat de archeologische verwachtingskaart door de gemeenteraad is vastgesteld als beleidsdocument. Anderzijds omdat bekende wrakken aan de oppervlakte liggen terwijl de ankerpalen van de mzi's vele meters de bodem in gedreven worden. Door alleen rekening te houden met de bekende wrakken zou de gemeente Texel niet aan haar wettelijke verplichting voldoen om zorg te dragen voor het archeologische erfgoed in de bodem. Daarom geldt een verbod voor de gebieden met een zeer hoge verwachting en een onderzoeksplicht voor de gebieden met een hoge verwachting.

Reactie

Verzocht wordt om de manier waarop rekening gehouden dient te worden met de archeologische waarde in de waterbodem van de Gemeente Texel te herzien en praktisch uitvoerbaar te houden. De mosselsector is voor het nakomen van haar afspraken in het kader van het Mosselconvenant aangewezen op de beschikbare ruimte zoals aangegeven in het mzi-beleid. Hierdoor ligt een groot deel van het mzi-areaal op Texels grondgebied. De PO Mossel wil daarbij graag in goed overleg invulling blijven geven aan de verplichting tot het aanvragen van een omgevingsvergunning. De huidige tekst van de herziening beheersverordening biedt hiertoe onvoldoende onderbouwde en concrete kaders.

- **Reactie gemeente**

Er is inmiddels overleg met de betrokken partijen om te onderzoeken of het Mosselconvenant beter kan aansluiten bij de archeologische verwachtingswaarden zoals opgenomen in de beheersverordening.

De gegeven kaders en regelgeving in de beheersverordening zijn vergelijkbaar en in een aantal gevallen concreter (aangepast aan de Erfgoedwet) dan de vigerende beheersverordening.

Standpunt

De reactie geeft geen aanleiding tot aanpassing van de beheersverordening.

3. Ambtshalve aanpassingen

1 Ambtshalve aanpassingen

Er zijn geen ambtshalve aanpassingen.